

ผลการดำเนินงานในการรองรับผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรี(โคนม)

สถานการณ์โคนมและผลิตภัณฑ์นมไทย

ที่มาข้อมูล : กรมปศุสัตว์ มี.ค.2562

ต้นน้ำ
(การเลี้ยงโคนม)

ผลผลิตน้ำนมโคปี 2562
1,291.12 พันตัน/ปี

ฟาร์มโคนม 17,300 แห่ง

- ได้รับมาตรฐาน GAP ทั้งสิ้น 5,244 แห่ง โคนมจำนวนทั้งสิ้น 188,171 ตัว

จำนวนโคนม 574,128 ตัว

แบ่งเป็น

- แม่โครีด 275,358 ตัว

ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบเฉลี่ย

แหล่งผลิตที่สำคัญ		
1. สระบุรี	1	6.40%
2. นครราชสีมา		19.22%
3. ลพบุรี		11.62%
4. เชียงใหม่		8.19%
5. ราชบุรี		5.98%
6. ประจวบคีรีขันธ์		5.34%

- มาตรการ
- โครงการเพิ่มมาตรฐานฟาร์มโคนม GAP 100%
 - โครงการเพิ่มขนาดฟาร์มโคนมรายย่อย
 - โครงการ Feed center
 - โครงการเลี้ยงโคสาวทดแทน
 - โครงการ Smart farmer
 - โครงการจัดทำแก๊สชีวภาพจากมูลโคนมและของเสียใน

กลางน้ำ
(การแปรรูป)

ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบและฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ (ที่เข้าเก็บตัวอย่างน้ำนม) จำนวน 209 ศูนย์

- ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบผ่านมาตรฐาน GMP 191 แห่ง
- ฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ผ่านมาตรฐาน GAP 6 แห่ง,ไม่ระบุ 11

มาตรการ

- สร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์/ตรน.
- ควบคุมคุณภาพการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

คุณภาพและองค์ประกอบน้ำนม

ค่าเฉลี่ย total solid 12.41%

ค่าเฉลี่ย somatic cell count (SCC) 365×10^3 เซลล์/ลบ.ซม.

โรงงานแปรรูปนม 90 โรง

- โรงงานนม UHT 16 โรง
- โรงงานนมพาสเจอร์ไรส์ 72 โรง

มาตรการ

- ควบคุมคุณภาพการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและสามารถตรวจสอบย้อนกลับ

ปลายน้ำ
(การนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์นม)

ราคาน้ำนมดิบเฉลี่ย 18.35 บาท/กิโลกรัม (ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มี.ค. 2562)

ปริมาณการผลิตน้ำนมดิบทั้งประเทศ 3,537.31 ตัน/วัน (1,291.12 พันตัน/ปี)

- ผลิตเป็นนมโรงเรียน 1,078.08 ตัน/วัน
- ผลิตเป็นนมพาณิชย์และนมผง 2,459.23 ตัน/วัน

การนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นม (ม.ค.- มี.ค. 62)

ปริมาณ 74,786.53 ตัน มูลค่า 6,200.97 ล้านบาท

นำเข้าจากประเทศ

1. นิวซีแลนด์ 51.16% 2. ออสเตรเลีย 10.67%

การส่งออกนมและผลิตภัณฑ์นม (ม.ค-มีค 62)

ปริมาณ 82,050.68 ตัน มูลค่า 3,895.57 ล้านบาท

ประเทศผู้ส่งออกหลัก 1. กัมพูชา 30.14%

2. ลาว 10.10%

การบริโภคน้ำนมเฉลี่ย 18 ลิตร/คน/ปี

- มาตรการ
- โครงการขยายตลาดส่งออกต่างประเทศ
 - โครงการรณรงค์บริโภคนมในระดับมัธยมอุดมศึกษา และประชาชนทุกช่วงวัย
 - โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน
 - โครงการส่งเสริมการตลาดให้แก่กลุ่มโคนม

ปัญหาการเลี้ยงโคนมในปัจจุบัน

1. **ด้านบุคลากร** : เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young smart farmer) มีจำนวนน้อย / ขาดแรงจูงใจในการสืบทอดต่ออาชีพการเลี้ยงโคนม

2. **ด้านต้นทุนการผลิต** : ต้นทุนการผลิตสูง (14.33 บาท/กก.) / ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ (ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำนมดิบ/ตัว/วัน 12 กก./ตัว/วัน) และไม่มีระบบฐานข้อมูล

3. **ด้านคุณภาพน้ำนมดิบ** : คุณภาพน้ำนมไม่สม่ำเสมอ / ฟาร์มโคนมทั่วประเทศผ่านมาตรฐาน GAP เพียง 33%

4. **ด้านการตลาด** : ปริมาณการบริโภคน้ำนมต่อคนต่อปีต่ำ การบริโภคไม่ครอบคลุมทุกช่วงวัย (ปริมาณการบริโภคน้ำนม 18 ลิตร/คน/ปีในปี 2561) / พึ่งตลาดนมโรงเรียน

เป้าหมายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมทั้งระบบ

1. ด้านบุคลากร : ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่เป็น Young smart farmer

2. ด้านต้นทุนการผลิต : ลดต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบจาก 14.33 บาท/กก. เหลือ ≤ 12 บาท/กก. และมีระบบ Big Data

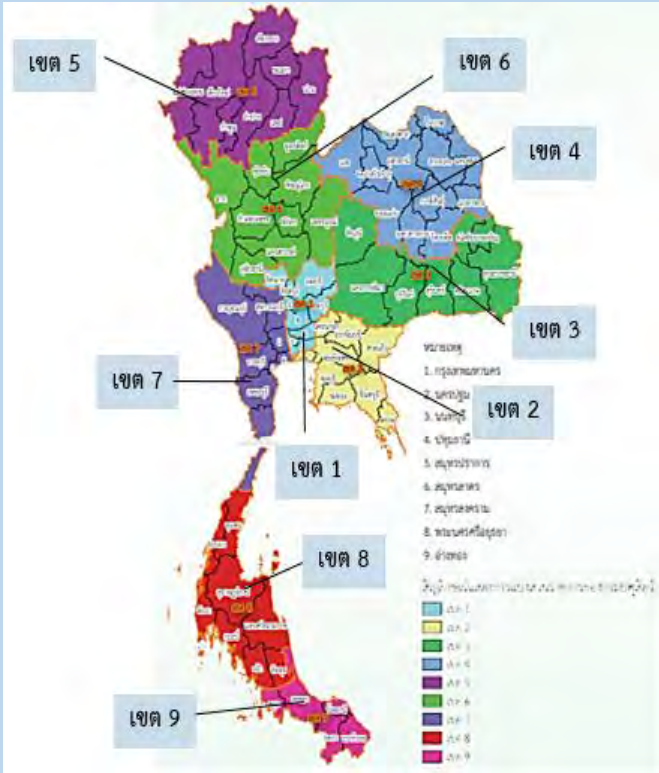
3. ด้านคุณภาพน้ำนมดิบ : พัฒนาให้ฟาร์มโคนมผ่านมาตรฐาน GAP 100% / ค่าเฉลี่ย TS = 12.5, SCC < 400,000 เซลล์/ลบ.ซม.

4. ด้านการตลาด : ขยายตลาดส่งออกอาเซียน และจีน จาก 119,562.57 ตัน/ปี ในปี 2561 เป็น 150,000 ตัน/ปี ภายในปี 2568 / รณรงค์การบริโภคนมและผลิตภัณฑ์นมในทุกช่วงวัย

การแบ่งกลุ่มการบริหารจัดการโครงสร้างอุตสาหกรรมนมและผลิตภัณฑ์นมเป็น 5 กลุ่ม

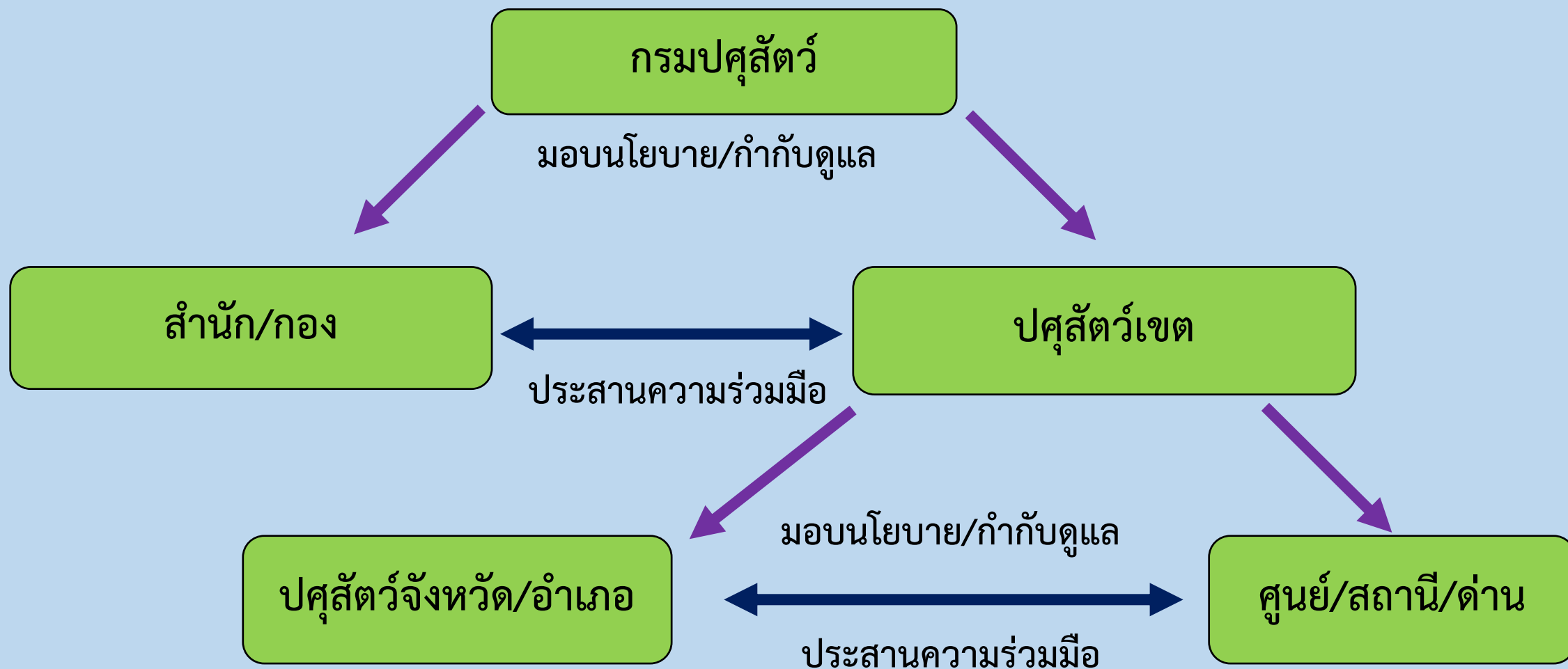
กลุ่ม ที่	เขต ปศุสัตว์	นมดิบ (ตัน/วัน)	ตลาดนม โรงเรียน (ตัน/วัน)	ตลาดนม พาณิชย์ (ตัน/วัน)	จำนวน ศูนย์ รวบรวม นมดิบ (แห่ง)	จำนวน โรงงาน แปรรูป นม โรงเรียน (แห่ง)	จำนวน โรงงาน แปรรูป นม พาณิชย์ (แห่ง)	จำนวน เกษตรกร (คน / ฟาร์ม)	จำนวนแม่ โครีดนม (ตัว)	จำนวนโค นมทั้งหมด (ตัว)
1	1	<u>1,196.44</u>	150.58	<u>906.26</u>	42	11	13	5,063	90,782	188,981
2	2,3	<u>731.09</u>	290.66	<u>384.22</u>	57	15	5	5,399	83,358	182,399
3	4	<u>287.80</u>	179.68	<u>192.52</u>	26	14	1	1,469	22,650	55,919
4	5,6	<u>409.89</u>	181.379	<u>224.84</u>	46	13	2	1,963	39,635	88,996
5	7,8,9	<u>683.78</u>	275.780	<u>431.44</u>	40	18	4	4,796	66,563	143,909
รวม		<u>3,309.00</u>	1,078.079	<u>2,139.28</u>	211	71	25	18,690	303,015	660,204

ยุทธศาสตร์พัฒนาโคนมและผลิตภัณฑ์นมปี 2560-2569

ยุทธศาสตร์		ผู้รับผิดชอบหลัก
1	การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและองค์กรโคนม	กสส.
2	การพัฒนาการผลิตน้ำนมโคและอุตสาหกรรมโคนมให้ได้มาตรฐานสากล	สทป.
3	การส่งเสริมการบริโภคนมและพัฒนาผลิตภัณฑ์นมเพื่อการแข่งขันระดับนานาชาติ	กผส.
4	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์	สทป. (ประสานงานร่วมกับศทส.)
5	การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้การเลี้ยงโคนมให้กับเกษตรกร	ผู้ทรงฯสาโรช (ประสานงานร่วมกับกวป.)

แนวทางการดำเนินการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมทั้งระบบ

ด้านบุคลากร

2. ด้านต้นทุนการผลิต

3. ด้านคุณภาพน้ำนม
ดิบ

4. ด้านการตลาด

1.ด้านบุคลากร

สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยง
โคนม และองค์กรเกษตรกรโคนม และ
ผลิตภัณฑ์นม/งานส่งเสริม

กสส.และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

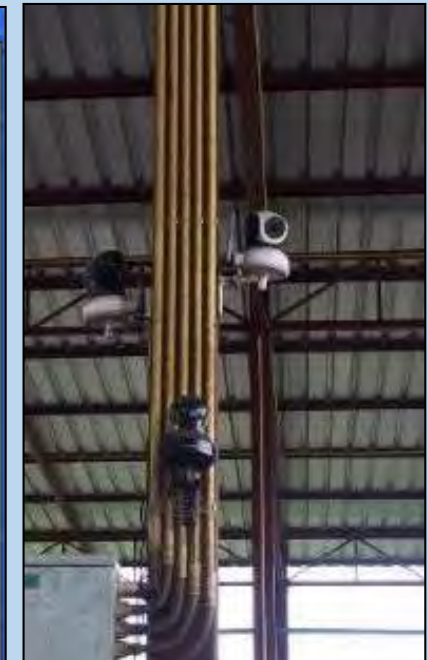
ระบบข้อมูลด้านบุคลากรโคนม

ศทส. และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

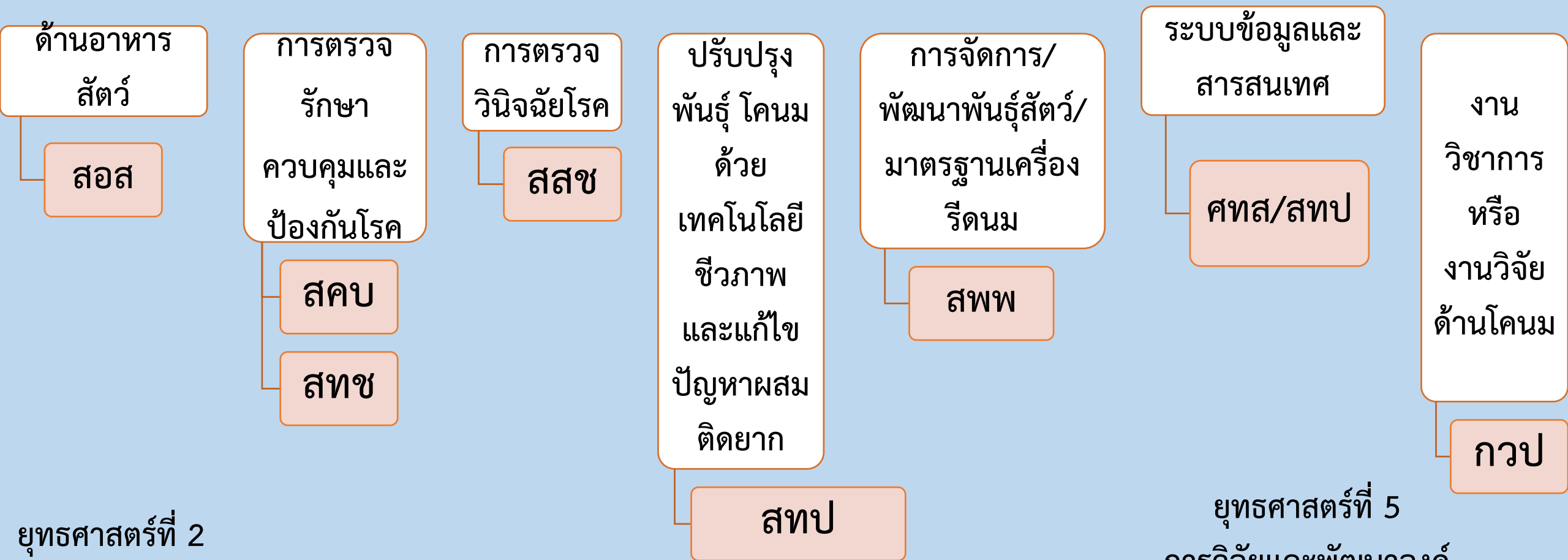
ยุทธศาสตร์ที่ 1
การสร้าง ความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและองค์กรโคนม

ยุทธศาสตร์ที่ 4
การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์

โครงการ Smart farmer

2. ด้านต้นทุนการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ 5
การวิจัยและพัฒนาองค์
ความรู้การเลี้ยงโคนม
ให้กับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2
การพัฒนาการผลิตน้ำนมโคและ
อุตสาหกรรมโคนมให้ได้มาตรฐาน

โครงการ Feed center

โครงการเลี้ยงโคสาวทดแทน

โครงการจัดทำแก๊สชีวภาพจากมูลโคนมและของเสียฟาร์ม (Biogas)

เลี้ยงวัว

บ่อหมักขนาด 30 ล.บม.

ใช้ต้มน้ำล้างระบบรีดนม

กากจากบ่อแก๊ส ผสมกับน้ำดี
ได้ปุ๋ยน้ำชั้นดี

เครื่องหันหญ้า ใช้ **BIOGAS**

เครื่องสูบน้ำใช้ **BIOGAS**

แปลงหญ้า อินทรี

ใช้น้ำที่ผสมกับกากมารดแปลงหญ้า
โดยใช้เครื่องที่ใช้ **BIOGAS**

โครงการเพิ่มมาตรฐานฟาร์มโคนมให้ได้รับมาตรฐาน GAP

1. องค์ประกอบฟาร์มโคนม

2. อาหารสำหรับโคนม

3. น้ำสำหรับโคนม

4. การจัดการฟาร์ม

5. การจัดการสุขภาพสัตว์

6. ด้านสวัสดิภาพสัตว์

การจัดทำ Big data ระบบฐานข้อมูลโคนม

รวบรวมและเชื่อมโยง

ดำเนินการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเลี้ยงโคนมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนผ่านการพัฒนา Web service และ Web crawler

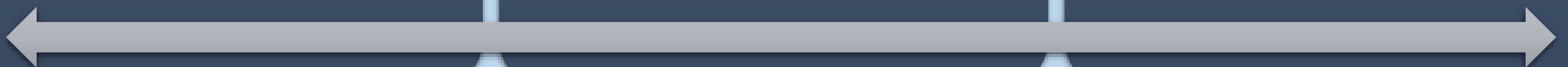
ประมวลข้อมูล

ระบบประมวลผลข้อมูลที่ได้จากเชื่อมโยงทั้งที่เป็นข้อมูลที่มีโครงสร้าง(structured data) และไม่มีโครงสร้าง(unstructured data)

ผลลัพธ์

เกิด Big Data สำหรับบริหารจัดการกิจการโคนมและผลิตภัณฑ์นม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนสำหรับรองรับการเปิดการค้าเสรี (FTA)

3. ด้านคุณภาพน้ำนมดิบ

มาตรฐานฟาร์มโคนม GAP

สพส

ตรวจและวิเคราะห์คุณภาพ/องค์ประกอบน้ำนม

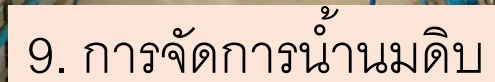
สตส/สสช

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิตน้ำนมโคและอุตสาหกรรมโคนมให้ได้มาตรฐาน

A large, open-sided structure with a corrugated metal roof and blue and white pillars, housing many cows in a farm setting. The structure is situated on a dirt area with trees in the background.

7. ด้านสิ่งแวดล้อม

8. การบันทึกข้อมูล

4. ด้านการตลาด

การตลาด/ผลิตและแปรรูป
ผลิตภัณฑ์

กผส

วิเคราะห์เศรษฐกิจและ
การตลาด โคนมและ
ผลิตภัณฑ์นม

กสส

ด้านการต่างประเทศ
/การส่งออก

กรป และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการบริโภคนมและพัฒนาผลิตภัณฑ์นมเพื่อการแข่งขันระดับนานาชาติ

โครงการนมหน้าฟาร์ม

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมทั้งระบบ

ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

Milk Corner
Local Milk
Premium Milk
National Brand

ตลาด

ภาคเอกชน
ภาครัฐ

สถาบันเกษตรกร

เกษตรกร
Smart Farmer
Smart Leader

Economy of scale

- การควบรวมกลุ่มโคนมทั้งระบบ 5 กลุ่ม
- การควบรวมสหกรณ์

ภาครัฐ
Smart Office

ต้นทุน

คอกกลาง
Feed Managment
Feed Center

TMR/Corn Silage

พัฒนาระบบโลจิสติกส์

คุณภาพ

มาตรฐาน
GAP 100%
GMP 100%

แรงจูงใจ

เงินทุน

ส่งออก
Asean/จีน

โคนมยุคใหม่ พร้อมก้าวไปกับ

FTA

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
การพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมทั้งระบบ

Thank you for your attention